

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Devlet Memurları Kanunu, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile İş Kanununda değişiklik yapılmasına dair teklifim gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.10/07/2019

Erkan BAŞ
TİP Genel Başkanı
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	18 Temmuz 2019	Esas No: 2/2062

**TBMM
GELEN EVRAK**

10 Temmuz 2019

No:

502141

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Anne sütü, bebeğin ilk altı ay ihtiyacı olan protein, yağ, demir, vitamin gibi her türlü besin değerine sahip ideal besin kaynağıdır. Anne sütünün hazmı kolaydır, kaynatmak gerekmez. Daima taze, temiz ve bebeğe vermek üzere hazırdır. Tamamen doğal olan anne sütünde bebeğin büyümesi için gerekli olan maddeler, yeterli miktarda su ve vitamin bulunduğu için, çok sıcak iklimlerde bile bebeğe su vermeye gerek yoktur.

Anne sütü ilk 6 ayda bebeğin ihtiyacının %100' ünü, 6-12 ayda bebeğin ihtiyacının %50'sini ve 12. aydan itibaren de %30' unu karşılamaktadır. Günümüzde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ilk 6 ay sadece anne sütü ve 6 aydan sonra ek gıdalarla beraber 2 yaşına kadar emzirmeyi önermektedir.

Anne sütü ile beslenme; bebeklerde otit (kulak iltihabı), gastrointestinal enfeksiyonlar, obezite ve diyabet, annede ise yumurtalık kanseri, rahim kanseri ve osteoporoz gibi hastalıkların daha az görülmesine neden olmaktadır. Sağlıklı nesiller için anne sütünün teşviki oldukça önemlidir(1).

Bütün bebekler ve çocuklar, sağlıklı olmak ve sağlığını korumak için yeterince beslenme hakkına sahiptir. Emzirme ise, bebeklere ve çocuklara bu hakkı sağlayan en ideal yöntemdir. Bu yüzden emzirmenin korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesi önemli bir haktır ve halk sağlığı stratejisidir. Bu konuda da Türkiye Halk Sağlığı Kurumu da 2014 - 2017 Stratejik Planında "Emzirmenin özendirilmesi, desteklenmesi ve sürdürülmesini yürütmeyi bir hedef olarak belirlemiştir (2)

Ülkemizde anneler emzirme konusunda bilgilendirilir ve yaygın bir biçimde emzirme zorunluluk kabul edilmektedir. Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması (TNSA) 2013 verilerine göre tüm çocukların %97'si bir süre emzirilmiştir.

Ancak emzirme zamanı ile ilgili bilgilerin verilmesine rağmen anneler arasında ilk 6 ayda tamamen anne sütü ile besleme ve emzirme oranı azalmaktadır. Çocuklarda sadece anne sütü ile beslenme TNSA 2008'de %42 iken, TNSA 2013'te %30'a düşmüştür; dolayısıyla sadece anne sütüyle beslenme önerildiği şekilde yaygın olarak uygulanmamaktadır (3).

Bunun en önemli nedenlerinden biri annelerin izin süreleri nedeniyle doğum sonrası işe dönme zorunluluğudur. Emzirme izinleri olmasına rağmen anneler yoğun çalışma koşulları, uzun çalışma saatleri ve uzun yolculuk mesafeleri nedeniyle ilk 6 ayda sadece anne sütü ile besleme konusunda sıkıntılar yaşamaktadır. Selçuk Üniversitesi tarafından yayınlanan araştırmada annelerin ek gıdaya 4. aydan önce başlama sıklığı genel olarak %68 olarak bulunmuştur (4).

Çalışmada yer alan anneler emzirmeye başlamada oldukça hevesli iken, emzirmenin sürdürülmesinin mümkün olamadığı görülmüştür. Çalışmaya dönme ile beraber işyerinde yoğun çalışma koşullarında ve yeterli imkânların sağlanmaması nedeniyle annelerin süt sağma imkânı bulamadıkları da görülmektedir.

Bunların yanında emziren annelerin çok yorulmaması ve uykusuz kalmaması önemlidir. Fakat kadınların en yoğun istihdam edildiği sektörlerin başında hizmet sektörü gelmektedir ve başta bu sektörde olmak üzere kadınların çalıştığı sektörlerdeki yoğun çalışma koşulları annelerin süt sağma, emzirme saatinde evde olma, çok yorulmama ve sağlıklı olmayı koruma gibi koşulları sağlayamadığı görülmektedir.

Ayrıca annenin koşullarının yanında emzirme ile ilgili fizyolojik süreçler de önemlidir. Süt yapımının devamlılığı ancak emerek gerçekleşir. Bebek emmediği sürece sağma işlemi ile sütün devamlılığı sağlanamaz. Sadece ya da çoğunlukla sağma işlemi ile besleme zaman içinde süt miktarının azalmasına neden olmaktadır. 6 aydan itibaren ek gıdaya geçiş sürecinde emzirme ile besleme yeterli olabilirken, ilk 6 ayda sadece anne sütü ile besleme ilkesinin yerine

getirilmesi için çoğunlukla emzirme ile besleme yapılmalıdır. Bu açıdan annenin bebeğini istediğinde emzirmesi önemlidir. İlk 6 ayda sütün bolca geldiği dönemde annenin düzenli emzirememesi ayrıca sütün memede birikmesine ve emzirmeyi kesmek zorunda bırakan mastit gelişimine neden olabilmektedir.

Ülkemiz OECD ülkelerinin önerdiği istihdam oranları değerlendirildiğinde oldukça geridedir ve kadın istihdamını artırma hedefini önüne koymuştur. Kadın istihdamının önündeki en önemli engellerden biri doğum olduğu görülmüştür (5). Kadın istihdamının artırılması önemlidir ve doğum sonrası işe yeniden başlama oranında bir düşüş ya da iş yaşamı nedeniyle çocuk doğurmanın ertelenmesi politik olarak tercih edilmemelidir. Çocuk sağlığı ve çalışan kadınların iş yaşamından ayrılmaması için doğum sonrası yasal ücretli iznin 24 haftaya çıkarılması önemlidir.

Dünyanın birçok ülkesinde de doğum sonrası analık izni süresi Türkiye'dekinin üzerindedir. Örneğin, doğum sonrası analık izni Fransa'da 13, Danimarka ve Polonya'da 14, İtalya'da 16, Macaristan'da 20, Hırvatistan'da 24, Slovakya'da 26, Britanya'da 41 ve Bulgaristan'da 52 haftadır (6).

Sağlık Bakanlığı'nın hazırladığı emzirme el kitabına göre (7) anne ve bebek sağlığı için ilk 6 ayda sadece anne sütü ile beslemek önemlidir ve mutlaka ilke edinilmelidir. Bu konuda sağlık çalışanlarına ve sağlık hizmeti sunucularına emzirmenin özendirilmesi salık verilmektedir. Fakat yukarıda belirtildiği üzere yasal olarak çalışma hayatına dönme zorunluluğu, çalışma hayatındaki yoğun çalışma koşulları, iş yerinde süt sağma ve emzirme olanağının kısıtlı olması ve emzirme için eve ulaşım olanaklarının sınırlı olması annelerin işe dönüş sonrasında anne sütü ile ek gıda başlamasına neden olmaktadır.

Bu kanun teklifi, uluslararası sağlık otoritelerinin ve Sağlık Bakanlığı'nın önerdiği üzere ilk 6 ayda sadece anne sütü ile beslemenin sağlanabilmesi için çalışan kadınların doğum sonrası yasal ücretli izninin 24 haftaya çıkarılması amacıyla hazırlanmıştır.

Kaynaklar

1. Burcu Kayhan Tetik. Current Information on Consultancy of Breast Milk and Breast-Feeding. Ankara Med J, Vol. 16, Num. 1, 2016
2. <http://www.sp.gov.tr/tr/stratejik-plan/s/978/Turkiye+Halk+Sagligi+Kurumu+2014-2017> erişim tarihi 25.06.2019
3. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2013/rapor/TNSA_2013_ana_rapor.pdf Erişim tarihi 25.06.2019 erişim tarihi 25.06.2019
4. Bodur S, Yıldız H, Mermer M, Oran B. Konya il merkezinde annenin çalışma durumuna göre emzirme süresi ve ek gıda ile ilgili tutumu. Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2002; 18: 97-101.
5. Tekin Akgeyik. Türkiye'de Kadınların İşgücü Piyasasına Katılımını Etkileyen Faktörler: TÜİK Verileri Üzerine Bir Analiz. Journal of Social Policy Conferences 70 (2016); 1: 31-53. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/394276> erişim tarihi: 25.06.2019
6. TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Sosyal Politika Bölümü Tufan Büyükcan | 420 80 05.
7. <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/Yayin/315> erişim tarihi: 25.06.2019

**DEVLET MEMURLARI KANUNU, SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL
SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 104 üncü maddesinin (A) fıkrasında yer alan “doğumdan sonra sekiz” ibaresi “doğumdan sonra yirmidört”, “onaltı” ibaresi “otuziki”, “sekiz hafta süre” ibaresi “yirmidört hafta süre” ve (F) fıkrasında yer alan “sekiz” ibaresi “yirmidört” şeklinde,

b) 108 inci maddesinin (C) fıkrasında yer alan “sekiz” ibaresi “yirmidört” şeklinde,

c) Ek 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sekiz” ibaresi “yirmidört” şeklinde,

değiştirilmiştir.

MADDE 2- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “doğumdan sonra sekiz” ibaresi “doğumdan sonra yirmidört” şeklinde, “onaltı” ibaresi “otuziki” şeklinde, “sekiz hafta analık hâli” ibaresi “yirmidört hafta analık hâli” şeklinde, altıncı fıkrasında yer alan “onaltı” ibaresi “otuziki” şeklinde ve “onsekiz” ibaresi “otuzdört” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

a) 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sekiz” ibaresi “yirmidört” ve “on” ibaresi “yirmialtı” şeklinde,

b) 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “önceki ve sonraki sekizer” ibaresi “önceki sekiz ve sonraki yirmidört” şeklinde,

değiştirilmiştir.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.